

Picioruș

În copilăria petrecută pe malul lacului, în casa noastră cu grădină mare, am învățat să pescuiesc de mic. Tata îmi zicea în glumă că m-am născut cu undița în mână, și că am prins primul pește înainte să încep să merg.

Prima lansetă am primit-o la zece ani. Însă nu mi-a plăcut prea mult, preferam în continuare undițele meșterite de mine, cu plută și băț de stuf. Cu lanseta mă făleam la copiii din sat care se adunau vara pe marginea lacului, îmi plăcea să le văd privirile, initial pline de invidie, apoi recunoscătoare, când le-o împrumutam bucuros.

Cel mai mare pește pe care l-am prins a fost un crap de vreo trei kilograme. A trebuit să intru până la genunchi în apă să îl trag la mal, căci îmi rupsese stuful de la jumătate și o pornise spre larg. Dar am reușit să îl scot, aveam cârlige galbene, suedeze, trainice, mi le aducea tata din oraș. Am alergat cu el în brațe, chinându-mă să nu îl scap, și l-am aruncat dintr-o zvâcnire în chiuvetă, triumfător, strigând mamei, la te uită câta peștele am prins la undiță! așteptând cuvinte de felicitare care nu întârziară să apară, Bravo mamă, bravo, lasă-l acolo să îl curăț și să îl pun pe tigaie.

Pescuiam în grup, din plăcere, de multe ori aruncam peștii mai mici înapoi, în apă, păstrându-i doar pe cei mai mari. La fel făceam și când prindeam câte o regină (un pește colorat, de forma și dimensiunile carasului), sau o oglindă (un pește galben, fără solzi): ne bucuram în cor câteva minute apoi îi aruncam înapoi, cu generozitate. Nu erau buni de mâncat, erau amari, mai ales regina.

Guvizii îi sacrificam câteodată, îi sfărtecam cu unghiile și puneam bucăți din ei în cârlig, pentru a prinde răpitori, cum ar fi bibanul. Alteori îi zdrobeam pur și simplu cu o piatră și îi aruncam la pisici, așa, să ne distrăm. Nu prea ne plăceau, căci trăgeau puternic, băgau pluta la fund dintr-o smucitură dându-ne mereu impresia de ceva mare, și dezamăgindu-ne de fiecare dată când îi scoteam din undiță.

Dar, mai ales, nu sufeream babușca, pentru că îi plăcea să se joace cu momeala, înainte de a o înghiți. Iar noi vedeam mereu pluta pe burtă, sau la fund, sau plecând, dar nu reușeam nicidecum să o prindem din prima, și când, într-un final, după mult chin, o făceam, o călcam efectiv în picioare, apoi îi stâlceam capul cu o piatră ascuțită, îi scoteam ochii, îi rupeam gura și buzele arcuite și aruncam resturile, scârbiți, peste gard, la găini.

Cel mai mult ne plăceau carașii. Cărășeii, cum îi alintam pe cei mici. Trăgeau elegant, pluta abia se mișca, îți trebuia o atenție deosebită să îi prinzi, mai ales dacă erau valuri. Iar când o făceai, când îi scoteai din apă, îți simșeai încheietura mâinii tremurând în zbaterea lor, sentiment pe care cu lanseta nu îl puteai încerca. Carașii aveau multe oase însă carnea le era dulce, de-asta reușeam mereu să îi vindem prin sat, atunci când ne propuneam. De multe ori însă dădeam o pungă de pește pe una de cireșe, pe care o devoram încă de pe drum, la întoarcere. Câteodata mai primeam și acadele, făcute din zahăr ars, colorate în roșu sau galben, de la baba Floarea, care le făcea în spatele casei, într-un șopron. Ne plăceau nespun acadelele acelea pe băț, în formă de cocoș, sau șarpe, sau câine, chiar dacă, de multe ori, nu îndrăzneau să ne ducem până acolo. Atmosfera aceea sumbră din jurul șopronului ne infricoșa, iar baba Floarea, cu zâmbetul ei fără dinți, cu negul ei mare răsărind dintre sprâncene, ne îngrozea pur și simplu. Dar de cele mai multe ori ea era ocupată să le facă, noi fiind serviți de bărbat-su, moș Ilie, care ne zâmbea cald, sub mustățile mari și albe. Le luam febrili, cu degetele încă mirosind a pește, și începeam să le lingem bucuroși, schimbându-le apoi între noi, să nu ne plictisim de același gust.

Însă de cele mai multe ori tot peștele prins peste zi i-l dădeam lui Ion Bulică, poreclit Picioruș, căci nu mai avea decât piciorul stâng, cel drept îi fusese tăiat deasupra genunchiului, forțându-l să umble în cârje. Își petrecea toată ziua la pescuit, prindea destul, însă niciodată îndeajuns. Vara trăia din pește, ce nu putea mânca, vindea, sau schimba pe faină sau untură. Nu putea să folosească prostovolul sau năvodul, din cauza lipsei piciorului, așa că îi mai rămâneau undița și petactarul, o formă primitivă de lansetă, cu nailonul înfășurat pe o sticlă, având în capăt un plumb pentru a putea fi lansat în adânc, și câteva cârlige. Îi mai împrumutam lanseta primită cadou de la tata și îl vedeam cum i se luminează fața, căci astfel mai avea o unealta în apă, pe lângă cele două undițe de stuf și sticlă cu nailon. Și, în plus, eram preferatul său, mă îndrăgea ca pe copilul pe care nu îl avusese niciodată (nu știu să fi fost vreodată căsătorit) iar gestul meu altruist cântărea mult în sufletul lui.

De cele mai multe ori mă așezam lângă el și pescuiam împreună, ca un nepot cu bunicul său (ai mei muriseră amândoi, nu reușisem să îl cunosc decât pe cel din partea mamei, și asta pentru puțin timp, a murit înainte să fac șapte ani), câteodată întreaga după-amiază, până se însera și nu se mai vedea pluta, sau când mă fluiera tata să intru în casă. El m-a învățat cum să pun o râmă în cârlig, cum să o culc în palma stângă și să o lovesc tare cu cea dreaptă, să o amețesc, oprindu-i brusc zbaterea. Cum să țin cârligul, puțin înclinat pe spate, și cum să rulez râma însă nu până la capăt, ci lăsând o parte să atârne, să atragă peștele mai bine. Îi aduceam din cele roșii, pe care le găseam în pământul ce acoperea și susținea celofanul serei pe care o aveam în curte, nu trebuia nici măcar să sap după ele. Creșteau

mari, groase, pline, acolo, sub fâșiile acelea de celofan încălzit, nu găseai în tot satul așa ceva. Îi plăceau, înainte să le pună în cârlig le apuca de un capăt și le urmărea cum se alungesc, șerpișori vârgați umpluți cu pământ, apoi le rupea cu unghiile în bucăți mai mici și le pune pe o piatră, în soare, să le avem la îndemână. Câteodată nu le foloseam pe toate și le găseam a doua zi uscate, aproape pietrificate, trebuia să le curățăm cu un băț, pentru a le face loc celorlalte noi, proaspete.

Tot de la el am învățat cum să gestionez momeala de pâine, care mergea de obicei la caras. Udam miezul de pâine cu apă din lac și îl frământam bine în pumn, apoi făceam mici cocoloașe pe care le puneam în cârlig. Nu era atât de stabilă ca o râmă, trebuia să scoatem des undița din apă, să verificăm că mai este încă acolo, că nu a căzut pe fundul lacului. Făceam de obicei câte zece-douăzeci de cocoloașe mici pe care le puneam pe piatră, înșiruite. De multe ori prindeau o crustă de la soare, devenind tari, forțându-ne ori să le aruncăm, ori să le stropim cu apă sau salivă, pentru a le putea folosi. Picioruș ținea câte patru permanent între buze, să le ferească de soare. Iar când folosea una, o înlocuia repede cu alta, de pe piatră. De multe ori încerca să îmi spună ceva și nu putea din cauza pâinii, făcându-mă să râd în hohote ca tot el să mă apostofeze apoi, mai mult prin gestică, căci speriam pe-tii cu râsul meu zgomotos.

Două lucruri nu suferea Picioruș: să i se sperie peștii, în special de către copiii care făceau baie în lac, la câțiva metri mai încolo de locul lui de pescuit, - și agenții. Pe copii îi altoia din mers, cu cârja, atunci când putea, înjurându-i printre dinți. Însă de cele mai multe ori aceștia păstrau distanța și se hlizeau de la depărtare, maimuțărindu-se. Iar el, dezarmat, se așeza lângă piatra lui cea mare pe care își pune pâinea și borcanul cu râme, și gesticula minute în șir, arătându-le pumnul, ca într-un final să îi gonească cu pietre, aruncate din poziția aceea, șezută. Nu reușea să îi îndepărteze prea mult, dar îndeajuns încât să nu îi mai poată nimeri. Și-atunci ei se dezbrăcau în viteză și se aruncau în apă, cu chiote de veselie, plescând spasmodic, zgomotos, până când îi apuca dârdâiala și se hotărau să iasă la soare, să se usuce în liniște.

Cu agenții era altă poveste. Una care ne privea pe toți, căci lacul era o crescătorie, așadar pescuitul era interzis celor ce nu aveau permis. La noi în sat numărăi pe degete permisele de vânatoare și pescuit, căci nu se luau așa, cu una cu două. Și agenții, cei care se ocupau de crescătorie - tot din sat de la noi erau majoritatea -, pe lângă îndatoririle firești de a se plimba cu barca și a da mâncare la pești, să crească, aveau grijă să urmărească îndeaproape pescuitul ilegal, începând cu plasele și năvoadele băgate de braconieri noaptea, și culminând cu undițele noastre din stuf pe care, odată căzute în mâinile lor, le rupeau cu furie, frângându-le pe genunchi, le bucăteau și le aruncau. Nu veneau des prin locurile noastre, dar atunci când o făceau, fugeam mâncând pământul, ca un stol de rațe sălbatice după o

împuşcătură. Eu scăpam repede de ei, căci îmi aruncam undița peste gard, în curte, și gata, nu mai aveau ce să îmi facă. Mă urecheau puțin și îmi dădeau drumul, căci îl respectau pe tata, Costel Invățătorul.

Doar unul dintre ei a mers mai departe o dată, și a urcat în grădina, unde îmi aruncasem undița. Mi-a luat-o, descurcând-o din sârmele cu care era legată vița de vie, și a rupt-o, chiar acolo, în fața mea. M-am apucat să strig la tata, care într-un final m-a auzit și a venit alergând.

- Mi-a rupt undița, am zis printre lacrimi, sughițând, a urcat după mine în grădină și mi-a rupt-o !

- Ce cauți, mă, în curtea mea? I-am auzit pe tata urlând. Dumnezeii cui te-a făcut ! Urci în grădină, mă? Ca la tine acasă, mă? zise și apucă o furcă, gest care îl făcu pe agent să se întoarcă, tăcut, de unde venise. Tata nu era un om violent, greu îl scotea cineva din pepeni. Nu îl văzusem niciodată atât de pornit ca atunci, cu ochii mici, scrâșnind puternic din dinți, cu maxilarele încleștate. Brusc mi s-a făcut frică de el, văzându-i privirea aceea fixă, sticloasă, mâinile încleștate pe coada de lemn a furcii, picioarele bine înfipite în pământ. Am fugit în casă și m-am aruncat pe pat, unde m-a podidit un plâns mocnit.

De atunci niciun agent nu mi-a mai rupt undița. Eram favorizat în fața altor copii, dacă mă prindeau, îmi ziceau șoptit, Fugi acasă, transmite-i salutări lui taică-tu, și mă lăsa să plec.

Picioruș nu putea să fugă și nici să reacționeze. Îl luau prin surprindere, ca pe noi toți. Îi călcau undițele în picioare chiar acolo, pe mal, când încă se aflau în apă. Îl vedeam cum încearcă să se ridice brusc, dar nu poate, cum își caută febril cârjele, cum și le trage aproape, cum se sprijină pe ele și se ridică, încet, dar târziu, căci peștele prins îi era deja aruncat în apă, odată cu momeala, iar borcanul de râme spart și conținutul împrăștiat pe jos.

-Marine, de ce ești tu suflet atât de negru? I-am auzit odată.

Mă urcasem în dudul din spatele casei care își înclinase trunchiul dincolo de gard și vedeam scena de la înălțime, fără să fiu văzut.

-De ce îmi rupi mereu undițele astea, ce rău ți-am făcut eu? Cât pește pot eu să prind cu două bețe? Încerc și eu să trăiesc, nu dau la nimeni în cap.

-Lasă nea loane, lasă, nu te plânge tu acum. Legea-i lege, nu e voie să pescuiești aici. Parcă nu ai ști! Ce, dacă nu ai un picior, acu' tre să îmi fie milă de tine? Nu mi-e milă ! Fiecare cu ale lui, bune și rele. Hai, du-te acasă, și să nu te mai prind pe aici, că data viitoare îți arunc cârjele în apă și atunci să te văd !

-Ești diavol, nu ești om! Pui de drac! Te știi de când erai mic, te jucai în țărână, desculț. Ți dădeam bomboane când mă întâlneam cu tac-tu.

-Ei lasă-mă cu bomboanele tale ! Ce dacă îmi dădeai? Hai, șterge-o acasă, omule, nu mai arde gazul pe aici, spuse și o luă la picior, avea mult de alergat, malul era lung.

-Câine ce ești ! șuieră Picioruș, părăsind locul.

Avansa anevoie, îi tremurau brațele când își mișca cârjele, mi-era frică să nu cadă. Nu o făcu, mergea ușor, se oprea să își tragă sufletul, apoi pornea din nou, ieșind într-un final din raza privirilor mele. Avea să ajungă acasă și să își meșterească alte undițe. Și până spre seară era înapoi, în același loc, lângă piatra lui, cu un alt borcan de râme și altă bucată de pâine umedă, frământată în pumn. Iar eu aveam să îi țin din nou companie, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat, ca și când stăteam acolo de dimineață, două umbre în bătaia vântului, pierdute odată cu soarele ajuns la amiază, însă renăscute spre apus, alungite.

Într-o vară nu a mai venit. Aveam doisprezece ani, creșteam, preocupările mi se schimbaseră. În timpul școlii suspinam după pletele blonde ale Laviniei, adventista, care nu venea sâmbăta la școală, zi neagră pentru mine, iar în timpul vacanței mă plimbam cu bicicleta, citeam. Pescuitul nu mă mai atrăgea atât de mult ca în anii trecuți, și poate asta a fost motivul pentru care nu i-am observat lipsa decât târziu, și atunci întâmplător, văzând în câteva rânduri piatra lângă care stătea de obicei, goală, rece. L-am întrebat pe tata de ce nu mai vine Picioruș la pește, dar a ridicat din umeri. Apoi am aflat de la vecini că era bolnav, de câteva luni nu mai ieșise din casă. Apoi a murit. A murit singur, așa cum trăise. Nu știi ce i-a cauzat moartea, unii vorbeau că s-ar fi sinucis, alții spuneau că sunt baliverne, că a murit de ciroză, că obișnuia să bea mult, seara, când ajungea acasă, că se îmbăta și ieșea în curte urlând, sprijinindu-se într-o cârjă iar pe cealaltă aruncând-o după vreun câine sau găina, în delir. Dar eu mereu mi-am zis că a murit de singurătate și tristețe, închis într-o viață fără perspective, o acvilă beteagă, cu aripile tăiate de neajunsurile lumii în care se născuse, trăise și acum alesese să moară, fără lumânare la căpătâi, în beznă, cu cârjele rezemate de un scaun mic de lemn, cu spătar, întins pe spate, în pat, senin, cum l-au găsit vecinii după câteva zile bune. Nu avea familie în sat, așa că l-au îngropat aceiași vecini, după o slujbă scurtă. L-au dus la groapă cu alai, cum se făcea la noi, însă unul mic, smerit, la care am luat și eu parte.

Nu am plâns, chiar dacă îi simțeam câteodată lipsa, în zilele în care pescuiam cu prietenii, sau când ne scăldam, de data asta nestingheriți. L-am receptat-o ca pe un lucru normal, ca atunci când îți

moare un câine cu care te-ai jucat ani de zile și pe care, odată mort, cu tristețe, cauți să îl înlocuiești, fizic și afectiv.

Nici la moartea prietenului mei Mihai, câțiva ani mai târziu, nu am plâns. Însă când l-am văzut în patul acela de spital, o mumie albă brăzdată pe alocuri de firicele sângerii, în comă, am știut că nu aveam cum să îl mai înlocuiesc, nici fizic și nici afectiv. Am știut că el alesese să moară iar eu trebuia să accept acest lucru, să nu plâng, să nu suspin, ci să mă bucur că l-am avut lângă mine până atunci și să apreciez, cumva, că despărțirea noastră fusese una definitivă și brutală, că a avut curajul de a nu aștepta ca viața să ne izoleze unul de altul, însingurându-ne, îndreptându-ne, într-un final, spre același deznodământ. Iar când l-am condus la groapă, împreună cu prietenii și familia, când am privit pământul acoperindu-i treptat sicriul, am știut că și el a murit singur și trist, că murise înainte să se omoare, când s-a hotărât să predea armele și să se oprească din luptă, așa cum, probabil, o făcuse și Picioruș, obosit, când a conștientizat că e o luptă surdă, dusă în van, cu morile de vânt. Nu suntem singuri decât printre oameni, altfel am fi izolați și atât, iar eu m-am simțit în momentele acelea mai singur ca oricând, privind în groapa ce începea să se umple de țărână, înconjurat de mulțimea de oameni triști, unii îngândurați, alții plângând în hohote, alții urlând din străfunduri, smulgându-și părul din cap de durere.